

17

Suomalaisen naisliiton kirjasto. — 1

H. Sjöberg

Yhteiskunnallinen

kysymys

Dh. Rein

Porvoosa
Werner Söderström Offsettyö

Sinta 10 p.

Rein: Yhteiskunnallinen kysymys

Rei
30

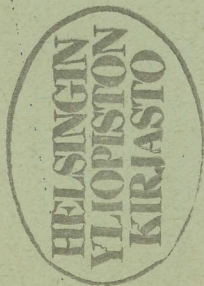
Yhteiskunnallinen Kysymys.

Gh. Rein.

Epitelmä pidetty Suomalaisen naisliiton luentoiltoisissa
17 p. lokak. 1907.

Arvoijat kuulijat!

Yhteiskuntalaitoksemme äskän tapahuneen uufimljen kaitta on koto fanjamme pääsyt tilaijuuteen, edustajia waikfemalla, tehokkaasti waikuttamaan lainjäädäntöön, mutta näin ollen on selwää, että fanlan kaitkien ferrosten tulee, woidakfeen kunnollisesti suorittaa tämän, hanffia itfelleen jonfinmoinen tuntenuus yhteiskuntajärjestyfesiä sekä yleensä että erittäin meillä. Wain silloin he laatta- wat arwostella, misjä kofden tämä järjestyks mahdolla- festi on puutteellinen, misjä kofden se woi tarwita kor- jausta ja mikä on omiaan tuottamaan todellista paran- musta. Tämä pitää paikkansa myös maan naijin näh- den, koskapa hekin owat sekä laameet waalioifenden että tulleet waalioifoijiksi. Tietenkään ei ole tarkoitus, että maamme kaitista naijista on tulewa oppineita juristeja ja noffelia poliitioifiojia. Kuonnollisesti tulee aina ole- maan wain pienempi joukko naijia, jotka luuremmasla määrin tulewat antautumaan yhteiskuntatoimiin — aiwaan niinkuin on laita miesterkin. Ei ole tarkoitus wetää nai-

Rei

3g.1k

1637.2111

UNIONI

Naisseal'itto Suomessa r.y. Kvinnosaksförbund i Finland

ja pois niistä toimista kädissä ja perheessä, joihin useim-
 pien heidän joukostaan tietysti täytyy pääajallisesti omis-
 taa aikansa. Mutta eipä niiltäkään naisilta, jotka valit-
 sijoina tulevat kenties vain joka kolmas vuosi ottamaan
 osaa poliittikkaan, silloin kun he äänellään olaktaan vai-
 kuttavat edustajavaalin tulokseen, — eipä niiltäkään saa
 kokonaan puuttua käitystä niistä tyhjyyksistä, joiden
 tulokseen he siten vaikuttavat. Sillä lemموisten vaalien
 aikana on eri puolueilla tapana julkaista ohjelmia, jotka
 ovat täynnänsä enemmän tai vähemmän houkuttelevia
 lupauksia kaikenmoisista yhteiskunnallisista parannuksista
 — luonnollisesti siten saadakseen omille ehdokkaalleen niin
 monta ääntä kuin huinkin. Silloin täytyy niiden, joiden
 tulee valita, voida arvostella mainittuja ohjelmia, ar-
 vostella, mitkä luvatusta yhteiskuntaparannuksista to-
 della ovat toteutettavat, mitkä eivät, mitkä vallitsevissa
 olosuhteissa on toteutettavissa, mitkä taas on mahdotonta
 toteuttaa tai on pelkkää korupuhetta ja tyhjäänpäiväistä
 usfottelua, joka on aijottu vaikuttamaan tietämättömiin.
 Paljon sittä, mitä puolueet lupaavat, on itse asiassa lem-
 moista, että jos se pantaisiin täytäntöön, se tekisi olot
 huomomiksi, että huinkaan paremmiksi. On olemassa wanhä
 iatu köyhästä puunhakaajasta, joka metsänsä tapati haltiat-
 taren — ehtä muistatte sen. Salktiatar sanoi miehelle: saat
 lauhua kolme toiwomusta, ja mitä itänä haluatkin, olet saapa.
 Mies ilostui tietysti suuresti, mutta lauhui jitten kaffi niin
 tyhmää toiwomusta, että hänen kolmannella kerralla täytyi
 toiwoa, että molemmat edelliset toiwomukset eivät käwisi
 täytäntöön; jitspä hän kaffesta ei woittanut mitään.
 Sadun tarkoitus on luonnollisesti se, että jos ihminen ei
 toiwomuksiinsa pane järfeä ja hartintaa, ei hän saawuta
 mitään, waikkakin jostain ihmeestä kaffi, mitä hän ha-
 luua, heti toteutuisikin. Sama on laita myös yhteiskunta-
 parannusten. Mittien suhteen täytyy menetellä suurella

maltilta, sillä muuten saattaa tapahtua, että kun on saatu
 parannus aikaan, täytyy toiwoa että se olisi jäänyt teke-
 mättä.

Erittäin tekee meidän maamme omittuinen waltiolli-
 nen ajema meille vielä luuremmasla määräsijä kuin useim-
 mille muille kansoille wälttämättömäksi, että kansanedus-
 kunta ja jits myös ne, jotka walitsewat sen, noudattawat
 juurta poliittista hienotuntojuutta ja malitia. Sillä Suomi
 ei saata yhtä wapaasti määrätä itieään kuin täysin itse-
 näiset waltiot, se kun on yhdistettynä toijeen waltioon,
 joka on meitä werrattomasti woimakkampi, ja josta se
 monesla suhteesla on riippuwainen. Meidän täytyy huo-
 lellisesti walwoa, että meille luwatua itlenäijyyttä ei
 loukata ja jiksi omastakin puolestamme mitäli mahdollista
 karttaa lemموista mitä saattaa parna sen waaranalaisiksi.
 Woidakseen suorittaa tämän menestyksellä ja tehäksien
 mahdolliseksi jatkuwan kehityksiemme omalla kansallijella
 pohjalla, täytyy koto meidän kansamme tietää ja tuntea
 olewanja yksi kokonaisuus, jonka kaffi osat kuuluwat yh-
 teen, koska niillä kaffilla on yksi huuri yhteyinen harrastus,
 nimittäin yhteisen itänmaan suojsaaminen. Meidän tulee
 kaffien olla sen tietosjuuden läpituksena, että tämä
 yhteyinen harrastus woittaa kaffi eri puolueiden ja kansan-
 ryhmien erikoisharrastukset. Sen edestä tulee kaffien nii-
 den eri harrastusten, jotka riippuwat kielellijien kansalli-
 suuden tahji yhteiskunta-ajeman eroawaisuuksista, wäistyyä
 toijeen sijaan. Kun koto itänmaan paras waatii, täy-
 tyy meidän antaa itällijisten riitojemme lewätä, ainakin
 toistaiseksi. Raikkaus kietämme ja kansallista omaperäi-
 syyttämme kohtaan setä työ sen kehittämiiseksi ei saa joh-
 taa sithen, että toinen kietiryhmä täällä jortaa toista ja
 loukkaa sen oikeutta. Niin sanoaksemme kansantie-
 teellijien itänmaallijisuuden yläpuolelle, jonka esineenä
 on kansallinen omittisuus, sellajena kuin se ilmenee kie-

käydä luokkataistelua, joka, kuten sosialistit luulevat, on päätyvä köyhälistön voittoon. Ja tätä voittoaan se tulee käyttämään niin, että yhteiskunta yhteisesti tulee omistamaan pääoman, mutta yksinympääoma jemmoinse- naan häviämään. Sellaista omaisuutta, jota ihminen välittömästi käyttää omaisi tarpeeseen, esim. taffia tai hametta, joka hänellä on yllään, hän tosin saa pitää, sitä ei toinen saa tulla häneltä ottamaan. Mutta se pääoma, jota käytetään tuotteiden aikaansaamiseksi, kuten maa, rakennukset, tehtaat, kaitenlaatuiset koneet, ovat muutettavat yhteiskunnan omaisuudeksi. Yhteiskunnan tulee yhdyskuntana harjoittaa tuotantoa. Yksityiset henkiöt eivät saa kukaan oman valintansa mukaan harjoittaa työtä, vaan kullekin määrää työn yhteiskunta, joka valittujen virkamiestenä kautta jalkaa eri työt, sen mukaan miten nämä kassovat sopivimmaksi, valvoo sen suorittamista ja sittemmin jalkaa tulot yhteiskunnan jäsenten kesken. Balkanmaahan tulee tapahtua sillä tavoin, että kaikki mitäli mahdollista saavat yhtä paljon tai samanarvoisen palkan, niin ettei kukaan voi koota mitään suurempaa omaisuutta, vaan että vallitsee yhdenvertaisuus varallisuusjulistaja.

Semmoinen on lyhyesti sosialistinen oppi, sellaisena kuin sen ovat esittäneet sen etevimmät puoltajat. Myös meidän maamme sosialisteihin ovat nämä opit vaikuttaneet, joskaan he eivät toistatsesti näy kofonaan tunteustaneen niitä omisteen ja ottaneen niitä ohjelmaansa. Ylimalkaan on vielä langen hämärää, kuinka pitkälle sosialistimme oikeastaan tahtovat mennä vaatimukseensa, ja luultavasti ei asia ole heillä iheläläntään oikein selvä. Mutta jos he todella tahtovat edelleen olla sosialisteja eikä siirtä „porvaripuolueeseen“, niin he epäilemättä ennemmin tai myöhemmin tulevat omistamaan puhtaasti sosialistinen kaittine seurauksineen. Siitä hyystä saattaa malkaa waiwaa, että suurempikin yleisö meillä koettaa

lesjä, tietämösesjä ja tawoisia, tulee kunkin meisiä alettaa waltioitten ylämaallisuus, jontä elineenä on tämä waltioilliesi yhdistetty kansakunta, juomalainen waltio. Suomen kansa on siinä wäähälukainen, ettei sillä ole waraa olla käyttämättä minkään kansatieteellisen yhämän apua työskennellessään yhteisen ylämaan hywäksi.

Yhtä wäähän saawat eri yhteiskunta luokkien wäliset riitatluudet tulla jemmoiniksi tai siihen määrään kaitteriksi, että yhteistoiminta waltioilliesi elinyhymyksisämme kawaii mahdollomaksi. Kaittelle yhteiskuntaluokille on maallenne wakuutettu isemääräämisioikeus yhtä wälitänään.

Socialistien taholta on tosin tuultu saarnattawan sitä mielipidettä, että niinkuultulla köyhälistöllä eli mitään omistamattomilla työmiehillä ei ole mitään ylämaata. Sosialistmin oppi, jemmoinena kuin sen muiden muasja on esittänyt Karl Marx, on, että ihmillisen elämän kehityksen owat niitkei yläinomaan määränneet taloudelliset olosuhteet. Wäimemaintut owat — niinkuun hän arwelee — warinkin wime aikoina muodostuneet jemmoiniksi, että rikkaus yhä enemmän on kerääntynyt muutamien harwojen käsiin, jota wastoin enim osa ihmisiä on yhä enemmän köyhynnyt tai joutunut jemmoinseen alemaan, etteiwät omista mitään muuta kuin työwoimansa, jota heidän täytyy käyttää kootakseen rikkauksia kapitalisteille, palkkaa vastaan, jota töin tuskin riittää heidän omaisi elatuskeeseen. Shmitet jataantuwat niinmuodin yhä enemmän kahteen luokkaan, joilla on wallan wastakkaiset edut, kapitalisteihin ja köyhälistöläisiin. Kaittien maiden köyhälistöläisillä on yksi yhteinen harwaustus: nykyisen yhteiskuntajärjestyksen kumoaminen. Kaittien maiden köyhälistöläisten täytyy niinmuodin kassoa toissaan toistenla welsiksi, mutta pitää pääomaa omistawia eli niinjanottua „porwariluokkaa“ wihollisinaan. Niitä vastaan täytyy

muodosta isälliseen arvostelua siitä, kuinka paikkansa pitävät mainitut opit toisteosja ovat.

Omasta puolestani luulen, että sosialistisin teoria perustuu monesja suhteessa väärin edellytyksiin ja siitä syystä myös tulee väärin johtopäätöksiin. Ei ole ehdottomasti totta, että kehitys kaikkialla muka on kulkenut ja kulkee siihen suuntaan, että varallisuus kerääntyy yhä harvempien käsiin, samalla kuin suurin osa ihmisiä köhytymistään köyhyy. Väinwastoin ovat työmiesten palkat meilläkin nousseet, ja ylimalkaan suhteellisesti suuremmasia määrin kuin elantokustannukset, jonka kautta työntekijäin elämäntila ylimalkaan on parantunut. Kaikkialla, ja myös meidänkin maassa, kasvaa kasvamisestaan pien-ten kapitalistien luku, jotka ovat suurkapitalistien ja köyhälistöläisten välillä. Pientilallisten, hywinvoipien torpparien ja maanvokraajien, käijöläisten, kaikenlaisia wirastoisa palwelewiön henkilöiden, erilaisja töisjä kätetettyjen tarkastusmiesten ja pikkukauppiasten y. m. luku kasvaa ja muodostaa yhteiskunta-aineksen, jolla on tilaisuus elää jos kohta yksinkertaista ja jäästäväistä, niin kuitenkin ei wallan puutteenaista elämää, ja joka siitä paitsi laattaa lapjilleen antaa jemmoinen iuwistysen, joka näille tekee mahdolliseksi kohoia vielä edullisempaan sosialiseen asemaan. Ryghajan yhteiskunnisja on huomattawisja ilmiö, joka warjinkin meidän maasia erittäin selvästi pistää silmiin, ja jota kutsutaan säätöluokkierroksi. Se on sitinä, että toijelta puolen joukko henkilöitä ahteeruudellaan ja jäästäväiyydellään kohoaa edullisempaan yhteiskunnalliseen asemaan kuin se, josta he ovat alkaneet, ja että toijelta puolen joukko henkilöitä puuttuwien luonnolabjojen johdosta, laiskuudesta tai keltwottomuudesta laskeutuu huonompaan asemaan. Hywin usein tulewat rikkaitten ihmisten lapset ja jälkeläiset köyhiksi omasta syystä.

Ei siis pidä paikkaanla, että nyhpaikkaisja yhteiskunnasja koko wäestö jakaantuu kahteen luokkaan, suurkapitalisteihin ja köyhälistöläisiin. Väinwastoin on olemasja monenlaisja wälimuotoja molempien välillä, ja nämä wälimuodot ovat pikemmin liijääntymäsja kuin häwiämäsja. Ei ole myöskään oikea se wäite, että pääomaa omistawain ja työmiesten edut muka owat niin ääretömän erilliset, että niiden välillä wälttämättömästi täytyy olla „luokkataistelu“, jonka täytyy päättää toisen tai toisen puolen häwiöllä. Väinwastoin tulee olla mahdollista, että niiden kesken saadaan hywällä aikaan jemmoinen jowitto, joka oikeuden mukaisesti walwoo kaikkien etuja. Siithen waaditaan tolin, että kaikilla tahoilla meinelään malkilla ja järjellä. Saloudellisesti parempiofaiset eiwät saa ajettua yriäksi wanhoillijelle kammalle, waan heidän tulee myöntää, että nyhpaikkaisja yhteiskuntajärjestysjesjä on paljon, joka tarwitsee muuttamista. Tulee myöntää, että monet niistä moitteista, joita sosialismi suuntaa nyhyistä yhteiskuntaa vastaan, eiwät ole perusteettomat. Kieltämättä wallitsee paljon köyhyyttä, puutetta ja kuruutta lukuisasja osiasja wäestöä. Ja tämä kuruus tawataan rinnan rikkauklien kansja, joita omistaa toinen osa wäestöä, ja jotka — sehän meidän täytyy myöntää — eiwät aina ole syntyneet omistajan oman työn kautta, waan owat päinwastoin joutuneet hänelle ilman mitään omaa ansiota, elim. perinnön kautta. Ko-meitten y. m. keijintöjen aikaanlaama tehdasteollisuuden juuri elpyminen on aiheuttanut, että luunnattomat rikkauudet laattawat joutua henkilöitten osaksi, joita aiinoastaan osakkeiden omistajina, mutta eiwät millään työllä ole ottaneet osaa yritykseen. Viitkepulat woitwat malkaanlaada, etiä ahterinkin työmies joutuu työttömäksi ja sen johdosta käijimään puutetta. Sairaas ja wanhuus laattawat myös tehdä hänen asemansa ilman hänen ouaa

hyntänsä warain luvkeaksi. Sitäpäitiji ei pida unohda, että joskin työmiesten palkat yleensä ovat kohonneet, jopa yhteellisesti enemminkin kuin elantokustannukset, ja heidän ajansa siten on parantunut, ihmisen onni tai onnettomuus ei kokonaan riipu hänen ulkonaisesta ajamastaan, vaan myös siitäkin, kuinka hän itse käsittelee sitä, kuinka, niin sanoaksenme, hänestä itsestään tuntuu olla tässä ajamassa. Huumillisia työtä tekevät luokat asettavat meidän päiwinäme, olakji siitä hyystä, että heidän näköpiirinsä on laajentunut ja että heidän oman ihmisarvonsa tunto on kohonnut, suurempia vaatimuksia elämälle kuin jamat luokat tekevät aikaisemmin. Jos parempiosaiset wain waikeroitijiwät sitä, itäänkuin tuo kaikki oliji pelkkiä epäoikeutettuja vaatimuksia, olkji se ymmärtämätöntä eikä ollenkaan auttaiji asiaa. On paljoa järkevämpää ottaa wakawasi punnittawaksi, nihiin toimipiteijiin yhteiskunta laattaa ryhtyä poistaakseen työttömyyden hypt. Sitä waatii kaikkien yhteiskunnan jäsenten etu, oikein käsitettynä. Jos parempiosaiset kieltäwät tämän ja selittäwät, että kaikki myhijessä yhteiskunnassa on hywin niinkuin se on, niin he toisella puolen menettelewät wäärin, sillä yhteiskunnan tulee niin paljon kuin mahdollista pitää huolta kaikkien jäsentensä menestijestä, toiselta puolen ymmärtämättömästi, sillä he panevat itensä alttiiksi juurille waaroille. Se olkjiwät sen miehen kaitaiset, joka sanoi: „on hywä niinkuin on“ — eikä huomannut että hänellä itellään oli tulta tukassa.

Mutta jotta yhteiskuntalaitoksen muutos toivoottuun luuntaan tapahtuigi eri yhteiskuntaluokkien yhteistoiminnan kautta on wälttämätöntä, että sosialistittin hillitjewät waahtimustaan ja luopuwat useista koldista opistaan. Sitä ohjelmaa, jonka Marx ynnä muut owat esittäneet, ei mitun eikä monen nuunkaan wakaumusten mukaan woida toteuttaa, ja jos se olkji toteutettawissa, olkji seurauksena

siitä semmoiset onnettomuudet ja kärsimykset, että uusi järjestys kylläkin pian kawalla tai toisella yhästijiin kumoon. Sosialismi on tosin huomauttanut puutteista, jotka todella wallitjewat myhijessä yhteiskunnassa, mutta sen ei ole onnistunut kekjiä lopuwa keinoja näiden korjaamiseksi. Sosialismi on kuin lääkäri, joka on jotakuinkin taitawa kekijämään taudimoireita ja määräämään niiden hypt, mutta joka on kokenemätön löytämään oikeata lääkettä tautien parantamiseksi.

Kun sosialisitt iinä tarkoitujessa, ettei muutamien ihmisten tarwitiji elää kōhhyhdesjää, tahtowat poistaa kaiken ystijisomaijuuden ja muuttaa kapitalaalin yhteiskunnan yhteiseksi omaijuudeksi, en woi auttaa, että taasen tulee ajatelleeksi wanhaa kanjanlatua. Miehellä oli kely karhu. Mies nukkui, ja karhu huomaji, että paarma oli ajettunut hänen osalleen. Karhu otti silloin, jottei paarma herättäiji hänen rakasta herraansa, myllyntiwen ja mäiskähyyti sillä paarmaa woiwienjā takaa. Paarma kuoli, mutta samalla kertaa karhu, aiwan toisiin kuin oli laskenut, oli murskannut miehen pään ja tappanut hänet. Jos sosialismin vaatimukset toteutettaijiin, niin se parantaiji yhden pahan panemalla toisen, vielä pahemman lensijaan. Kaiken ystijisomaijuuden poistaminen sekä työn wallinnan ja siitä maksettawan palkan tekeminen yhteiskunnasta ja sen wirtamiehistä kokonaan riippuwaksi, rajoitaiji ystijöllistä wapuutta suurimmasjā määrin ja jupistaiji ihmisen oikeutta määrätä toimintaansa oman makunja ja mielihalunja mukaisesti. Ystijöll joutuiji siihen määrään riippuwaksi muista, että koto olemasjaolo käwisi sietämättömäksi. Sosialismi tulee aina kohtaamaan wastustusta niitten puolelta, jotka rakastawat ystijöllistä wapuutta ja tahtowat itse järjestää omat asiansa niinkuin heidän mielenjā tekee. Luonto tekee ihmiset monesjā kōhden erilaistiji; luomolle tehdään wäkiwäitää, jos tahto-

lajia vaatimuksia. Eri maisja saattavat olot olla siihen määrään erilaiset, että mitä toifesja maasja soveltuu työn tekijän aieman parantamiiseen, ei ole yhtä sopivaa toifesja. Ei siis pidä paikkaansa, että köyhälistöläiselle jemmooienaan iänmaalla ei ole mitään merkitystä. Sosialistit ovat yleensä rauhanvastaavia iinä merkityksesjä, että he paheksuivat kaikfia jottia eri kansakuntien kesken. Sitähän saattaa pitää kauniina ja kiitettävänä. Mutta jos ne jatkavat hillitöntä „luokkataisteluaan“ ja edelleen samalla jofealla vihalla kuin tähän asi hyökkäävät muuden saman iänmaan kansalaisryhmien, j. o. niinku: juttujen „porwarten“ kimppeun, niin jemmoinen menettely saattaa lopulta jottaa jissälisheen jootaan. Maisteri Bläckstadius arveli tosin, että jissälisjet jodat owat paljooa paremmat kuin ulkomaajet, koska edellisjesjä rahat jäävät omaan maahan. Mutta tavallisesti on oltu sitä mieltä, — ja epäilemättä joppästä — että jissälinen jotta päinwastoin on pahin, mitä saattaa kohdata kansaa ja pahempi kuin ulkomainen jotta. Historia osoittaa esimerkkejä siitä, kuinka yhteiskuntaluokkien väläinen wyollisuus itse teosja toisinaan on joutanut jissälisheen jootaan ja werenwuodatuksien, kuten käwi Ranskassa jekäkuussa 1848, jolloin Pariisissa tapahtui niinku: juttu jekäkuun tappelu, joka maksoi 10,000 ihmishenkä ja jossja sosialistit wyötiin.

Ylimalkaan sosialistit eityjesjään owat liian yhy: puolisesti pitäneet filmällä määrättyä tuotannonlajia, niimitöin tehdasteollisuutta jekä niitä haittoja, jotta tämä nyhyaitajesja muodoslaan on tuonut mukanaan Heidän esittämänjä vaatimujet owat liian yhy: puolisesti tarjottaneet niiden wyömiesten etuja, joilla on työtä iinä teollisuudesja. Mutta se luotta, jofa elää tehdastyöstä, ei juiinkaankan kaikkialla ole lufuujin. Meidän maasja eim. on päinwastoin maanwiljelys werattomasti tärkein ammatti, koska se hanttkii kaikkein juu-

taan estää yhyllöllistä erilaiuutta pääjemässä waltaan. Ei ole nyöskään oikeuden mukaista, että kaikkilla on olewa yhyä juuri tai jotenkin yhyä juuri palikka, kun työ on erilaista. Saattaa olla äärettömän juuri ero työn ja työn välillä. Woidaksheen juorittaa työnhä, täytyy toisen walmistaa ja jekyttää itseään siihen monen wuoden kuluesja, toinen saattaa juorittaa työnhä ilman mitäänlaista walmistusta. Wäkärin on täytynyt opiskella kenties kymmenen wuotta, puunhakkaja on heti walmis tekemään työnhä. On oikeudenmukaista, että se, jonka on ollut pakko käyttää pitkää aikaa ja paljon waiwaa ja ehkä juorittaa juuria menoja saarwuttaakseen tarpeellisen ammattitaidon, saa jemmoojen palkan, että hän saa torwauksen walmistujesta ja niiden kustannuksista. Sosialistifesjatin yhyeskimmasja ei woida wälttää, että kahdesta henkilöstä, jotta tekewät samaa työtä, toinen tekee paremmin, toinen huonommin työtä, että toinen on ahkera, toinen laiska. Ei ole oikeudenmukaista, että laiska elää ahkeran työstä ja elää yhyä huolettomasti, yhytä hupattavasti kuin ahkerakin.

Mistä nyhyisen sosialismin lufuujia kieroja kochia, joiista sen tulee wapautua, on jo mainittu jssänmattomuu: s. Sen teorian mukaan on köyhälistöläiselle oma maa yhdyntekewä, se ei ole mitään iänmaa. Muutamam sosialistit Ranskassa owat lanoneet, että jos heidän iänmaansa kimppeun hyököttäjisiin, he kassojiwat sitä aliajki, jofa ei heitä liiuita, ja että he eiwät millään tawoin tahtooji osaltaan auttaa iänmaan puolustamista, waaan päinwastoin jekhoittaa jottamiehiä olemaan taistelematta. Tätä owat tosin toijet sosialistit paheskuneet. Suurisia sosialistifongresjesja on tapahtunut, että erimaiden sosialisteilla on ollut waikeata joppia yhyteijistä päätöjesistä. Onpa osittautunut — mikä onkin luomollista — että sosialisteillakin, milloin kuuluwat eri kansakuntiin, on monesja kohden eri käsitys, ja että he esittawät eri-

koskaan, niinkuin monessa maassa tapahtunut, että vapaiden maata omistavain talonpoikain luokka olisi hävinnyt, he eivät täällä koskaan ole muuttuneet maatawien herrojen maorijiksi. Maaomaisuus on suurimmafsi oiafi jäänyt talonpoikien käsiin ja on niin vielä tänäkin hetkenä. Yhteen aikaan kruunu waati itselleen suuren osan maata, se jokitettiin niin kutsutuksi kruununmaaksi, ja sen wiljelijät joutuivat kruunun arentimiehiksi, joten heillä siis ei ollut täyttä omistusoikeutta siihen. Mutta siirryttiin muuttamaan kruunumaa niin kutsutuksi perintö- eli weromaaksi, i. o. semmoiseen, joka täydellä omistusoikeudella kuuluu yksijäisille. Tämä muutos on nyt miespolwien kuluessa jattunut, ja suurempi osa entistä kruunumaa on, yksijäisten wiljelijäin paljolla työllä ja uhrauksilla, muuttunut perintömaaksi. Tätä on katsottu onnelliseksi reformiksi. Mutta nytpä sosialistit tulewat ja waatiwat, että kaikki jälleen on palautettava entiselleen, että maa jälleen on tehtävä kruunumaaaksi. Jos sitä ei enää kutsuta „kruunumaaaksi“ waan „yhteiskuntamaaksi“ se ei merkise asiafa suurtafaan, ero on pääsääntöisesti wain sanoissa, pääajia on, että yhteisö tulee maan omistajaksi ja että wiljelijästä tulee wain wookraaja, jolla kuitenkin on vielä pienempi wapaus kuin entisellä kruununtalellisella, koska hän on riippuwasempi yhteiskunnasta ja sen wirtamiehistä.

Quuliji toki olewan jotekin selvää, että maa ajan pittää tule paraiten wiljelijiksi, jos yksijäiset sen suhteen saawat menetellä paraimman ymmärryksensä mukaan, sillä oma etu se woimakkaimmin kannustaa työhön ja huolellisuuteen. Ja tämä häwiäfsi sosialistisessa yhteiskunnassa. Jos, niinkuin meidän sosialistimme tahtowat, jokin saa tulla ottamaan palstan toisen maasta, sitä wiljelläseen, ei maanomistajalla olisi samaa syytä kuin nyt pitämäksi aikaa tehdä suunnitelmia ja lastuja maatilansa hoi-

rinnalle osalle wäestöä sen toimeentulon. Mutta maanwiljelys on semmoinen ammatti, johon sosialismin periaatteet etwät ollenkaan sowella. Niinkuin jo aiemmin sanoin, on näitä periaatteita se, että maa ei saa täydellä omistusoikeudella kuuluu yksijäisille, waan yhteiskunnalle. Meidän sosialistimme owat tähän kysymykseen nähden tässä asti lausuneet ajatuksensa sangen hämärästi ja häilywästi, kuitenkin he owat esittäneet semmoisia waatimuksia kuin että sen, ken wain tahtoo, tulee saada nykyisistä maataloista omistajan luwatta ottaa wiljelläseen wiljelemätömän palstan. Edelleen, että jokaisen, joka wain haluaa, tulee saada lupaa pyytämättä harjoittaa kalastusta ja metsästystä toisen maalla. On waadittu, että waltion tulee saada ottaa yksijäisille henkilöille kuuluwista metsistä puolet tai niiden omistajilta wastaawa arwo. Ja lopuksi on erään tunnetun kirjailijan äsken ilmeistyneessä teoksessa julistettu että „maa kuuluu kaikille“. Yksijäinen maanomistusoikeus — niin sanotaan — on mufa syntynyt siten, että jottkut mahtawat herrat owat ryöstäneet itselleen maat. Lojiteosla on yksijäinen maanomistaminen alkajaan syntynyt siten, että ihmiset owat alkaneet wiljellä maata. Se, joka ensin on ruwennut wiljelemään määrättyä maa-aluetta ja siten on antanut sille suureman arwon kuin mitä sillä oli ennen, katsoo syytä, ettei kukaan muulla ole samaa oikeutta edelleen saada wiljellä sitä ja nauttia sen tuloista kuin hänellä itsellään. Ja yhteiskunta on myöntännyt tämän hänen vaatimuksensa oikeutetuksi. Alkuperäiset maaomaisuudet owat sittemmin perimön, oston, waihdon tai jonkun muun, yhteiskunnan oikeaksi tunnustaman menettelyn kautta siirtyneet toisille omistajille. Ytiysti on maanomistusta koskewa lainjäädäntö aikojen kuluessa monin tavoin waihdelut. On satunut, että hywin suuri osa maata on joutunut yllingstön käsiin, mutta se on ollut ohimenevä ilmiö. Meillä ei ole

toa warten, että siis woihi, kuten nyt, wähitellen parantaa niitä, koska hän ei koskaan olisi warma siitä, ettei häntä häirittäisi ja estettäisi suunnitelmien toimeenpanossa. Ja tämä vaikuttaisi ajan pitkään wahingollisesti maanviljelykseen. Jos taas maa tulee yhteisomaisuudeksi jota hoitawat yhteiskunnan wirtamiesten alaiset wuokraajat, on oman edun kannustin yhä enemmän puuttuwa, sillä enemmän, koska wuokraaja ei itse laji määrätä työntä hintaa, eikä siis woihi lisätä tulojaan ahkeruudella ja taitawuudella. Se maanomistusolojemme reformi, joka olisi enemmint tarpeen waatima ja eniten tydyttäjä maata wiljelwää wäestöä, on epäilemättä se, että koetetaan lisätä senmoisten pihutilojen lukua, jotka täydellä omistusoikeudella joutuwat omistajilleen. Suomesja on vielä paljon käyttämätöntä maata ja maa on harwaan asuttua. Täällä woi ilman palkoluowuutuksia, hywin luuri joukko ihmisiä, joilla ei ole maata, mutta sitä haluawat, saada maata.

Koska olen myöntänyt, että, jos kohta sosialismin ei ole omistunut löytää oikeita keinoja yhteiskunnan waimojen parantamiseksi, monet sen yhteiskuntaa vastaan tekemät moitteet owat aiheuretut, niin kysynwät kenties arwoisat kuulijani, mitä keinoja minä puolestani katson oikeiksi mainittujen epäkohtien poistamiseksi? Mitä ei kuitenkaan nyt salli koettaa perinpohjin wastata niin laajaan kysymykseen. Tahdon lenuuoksi rajoittaa wain wiittamaan muutamiin keinoihin, joita näyttäwät mahdollisilta toteuttaa, kumoamatta nykyistä yhteiskuntaa. Wanhuuden- ja laitaudenwakuutus turwassi melkoisesti työmiesten ajeman. Josin ei käy mahdolliseksi panna toimeen wanhudenwakuutusta jokuille wiittymmentawiiji wuotta täyttäneelle, joka ei ole kapitalisti — niinkuin täällä lienee ustotetu työmiehille — sillä se tuottaisi niin luunnattomia menoja, että maa ei jaksaisi niitä kantaa. Ei ole

myöskään sanottu, että ihminen jo wiidentymmenwuiden wuoden iässä on kytymätön tekemään työtä. Skäräjä olisi kyllä ajettawa melkoista korkeammalle. Edelleen saattaa ajatella lauseja työwäliuheen järjestämiseksi siihen luuntaan, että etwät työpalkat liian paljon alenisi, kuin myös lauseja työajan pituudesta eri ammattelija j. n. e. Semmoiset lait etwät kuitentaan siihen määrään saa rajoittaa yksityisten wapautta tehdä wäliuubeita, että ne tulsiwat esämään yksityistä yritteliäisyyttä; silloinhan olisi niiden waiutus wahingollinen. Useita yleisyydydlyksiä yrittäjiä saattawat waktio ja kunta ottaa huostaansa, näiden kun ei, jamasja määräsä kuin yksityijien liifemien, tarwitse ajatella omaa woittoaan, waan saattawat enemmän katsoa yhteistä hyötyä. Mitä yrittäjät owat siihen omiansa, se täytyy minun tässä jättää ratkailematta, se kysymys waatii erityistä laajaa tutkimusta. Kaikisia tapauksija ei työmiesten luunkaan pidä jättää walwomatta etujaan, mikä paraiten woi tapahtua ammattiyhdistysten kautta, etenkin jos nämä osaaat pöytä erillään ahdasmielisiä puoluenäkökohdista. Niin sanottu ojuuskauppa saattaa myös olla warjin hyödyllinen. Sitä wastoin työmiesten yhteistä tuotantoa warien perustamat yhdistykset etwät ylimaltaan ole omistuneet ystä hywin.

Woidakseen tehokkaasti vaikuttaa huonompolaisten awustamiseksi, waltio tarwitsee lisättyjä tuloja, jotka täytyy hankkia wewottamalla. Tästä luhteesta saattaa ajatella elin. perintöweroa, joka olisi progressiwiinen, j. o. tuliji luhteellijesti luuremmaksi kuta luurempi omaisuus on ja kuta etälemmille perillisijille perintö lankee. Kuitentaan minun mielestäni ei kaiten perinnön pidä lakkaaman, niin että henkilön kuollessa koto hänen omaisuutensa joutuui waltiolle. Ollij wäärin, jos henkilö ei laji omalla työllään turwata omien lastenja tulewaisuutta, silloin kun hän ei enää ole olemassa. Saattaa edelleen ajatella n. j. kon-

junttuurivoitoille pantua veroa, j. o. semmoisille tuloille, jotka tulevat jonkun henkilön osalle, johon wain kaikenmojisista ulkonaisista alianhaaroista, elim. siitä että kaupungintalon arvo suuresti nousee kaupungin kaswaesja.

Sitä wastoin on sosialismin perusajatus, nimittäin yhteisomaisuuden häwiäminen ja kaiken omaisuuden liittyminen yhteiskunnalle, kaitsottawa haaweeksi, jonka toteuttaminen oliji vähän mahdollinen, kuin toiwottawa, koska se teki loppu yhteiskunnasta wapaudesta. Väinwastoin näyttää minusta ihmiskunnan koko pyrkimyksen taoudellinen ihanne olewan se, että kaikki ihmiset tulisiwat kapitalisteiksi, että jokainen päässi omistamaan jotain tämän maan hywästä, niin että hän wapaasti saattaa sitä käyttää. Mutta toiselta puolen kuuluu ihanteeseen sekin, että jokaisen tulee olla työntekijä, j. o. jokaisen tulee itse kohdastaan ja syhyntä mukaan edistää kokonaisuuden waurastumista. Raukana siis siitä, että kehityksen tulee aikaansaada pääoman ja työn eroittamista niin että yhteiskunta ottaa haltuunsa pääoman, ja yhteiset tekewät työtä, owat päinwastoin pääoma ja työ yhdistetiwät yhdelle taholle. Jokaisen tulee olla niinhyywin kapitalisti kuin työntekijä, j. o. ei kenenkään pidä olla ruitköyhä eikä kenenkään pidä olla laiskuri. Maitiun ihanteen toteuttaminen ei juinkaan ole tuhoawa yhteiskunnasta wapautta, wain päinwastoin luowa sille mitä paraimmat edellytykset, ja on siten tekewä mahdolliseksi ihmiskunnan perusomaisuuden kirkimpuolisen kehityksen, niin että se saawuttaa korkeimman mahdollisen määrän täydellisyttä.

A. 2000-2183.

X